

AP 3 SKAB ET VALIDT BESLUTNINGSGRUNDLAG - TIDLIGT

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Alle gode beslutninger kræver et godt og validt beslutningsgrundlag. Samtidig lever vi i en tid, hvor alt udvikler sig i højere og højere fart. Det stiller større krav til validiteten af registreringer.

Alle gode beslutninger kræver et godt og validt beslutningsgrundlag. Det siger næsten sig selv. Vi lever samtidig i en tid, hvor alt udvikler sig i højere og højere fart. Det kræver tilmed, at beslutningsgrundlaget i grove træk skal være validt i det øjeblik, at det bliver skabt. Der er ikke tid til at efterrationalisere i særlig høj grad, fordi så er løbet kørt, omstændighederne har ændret sig, og datagrundlaget er dermed forældet. Uanset hvor validt det end måtte være.

Det er selvfølgelig meget karikeret sat op, men ikke desto mindre i en række sammenhænge næppe overdrevet. I artiklen går vi derfor videre ud af den tangent, der handler om at skabe et validt datagrundlag i forbindelse med den første registrering af en given oplysning.

Udgangspunktet er regnskabsmæssige registreringer, som har oprindelse i bogføring af et bilag.

SEGES har i den seneste tid og i flere sammenhænge arbejdet med at stille data, værktøjer og produkter hurtigere til rådighed for landmand og rådgivere. Det er f.eks. i landmandens dashboard, ledelsesrapportering, e-overblik osv. Det er nogle af de eksisterende værktøjer, som alle bliver bedre, jo mere validt datagrundlaget er.

Hertil kan lægges alle andre værktøjer og metoder, der gælder korte perioder. En kort periode definerer vi i denne sammenhæng som et kvartal eller mindre.

HVAD ER BEHOVET?

Som i alle andre sammenhænge skal man som det første overveje/beslutte, hvilke oplysninger man behøver for at kunne drive sin virksomhed mest optimalt, og hvor ofte man har behov for disse oplysninger. Dernæst skal man finde ud af, hvor man kan finde disse oplysninger med den hyppighed, som man har behov for. Når man ved det, kan man udlede, hvor ofte data skal registreres og hvilke krav der er til registreringerne.

Et eksempel kan være registrering af fakturaer. Inden man begynder at registrere fakturaer i en given periode, skal man have fundet ud af, hvilke økonomiske oplysninger der er behov for i den pågældende virksomhed. I eksemplet forestiller vi os, at virksomhedsejeren, som også er leder af virksomheden, ønsker at kende fremstillingsprisen på den vare, der bliver produceret. Virksomhedsejeren ønsker at kende fremstillingsprisen hver måned med henblik på at vurdere fremstillingsprisen løbende i forhold den opnåede salgspris og udviklingen i omkostningerne henover en længere periode (f.eks. et år). Det er også det, der kan beskrives som intern benchmarking, som du kan læse mere om i artiklen [Benchmarking - hvornår gør man det?](#)

KRAV SKAL OPFYLDES FØR ET BEHOV KAN TILFREDSSTILLES

Kravet til registreringer af fakturaer er derfor, at de skal gøre det muligt på en nem og sikker måde at beregne fremstillingsprisen hver måned. Grundlæggende er fremstillingspriser beregnet på driftsgrensniveau. Indtil nu er driftsgrensopgørelsen groft sagt kun noget, som man beskæftiger sig med i årsregnskabet. Tilmed sker en stor del af opgørelsen af driftsgrenenes økonomi ved, at økonomikonsulenten fordeler omkostninger mere eller mindre baseret på skøn efter, at selve regnskabet er gjort op.

Der er op til flere udfordringer i denne praksis, når man skal opgøre fremstillingsprisen hver måned. For det første øger det næppe validiteten, at omkostninger først fordeles ex-post. For det andet er det alt andet lige en tidskrævende proces at foretage omkostningsfordelingen ex-post. Det er således alt for omkostningstungt at fordele omkostningerne manuelt 12 gange om året.

Derfor opfordrer vi til, at man i videst muligt omfang allerede i forbindelse med bogføringen tager stilling til, hvilken driftsgren en given omkostning eller indtægt vedrører. I praksis skal man registrere et produktionsgrensnummer på hver postering, hvis man bruger Ø90 som regnskabssystem. Hvis en faktura indeholder omkostninger, som vedrører flere driftsgrene, er det vigtigt, at der laves separate posterings for hver driftsgren. For de, der bruger E-faktura og Summax, er det helt centralt at stille krav til leverandørerne om, hvordan der skal faktureres, således at det er muligt i den automatiske bogføring at lave en opsætning, der giver den ønskede opdeling i driftsgrene.

Ved at have produktionsgrensnumre på så mange posterings som muligt, er det nemt at opgøre fremstillingsprisen løbende. Det skal dog bemærkes, at det er svært at bruge denne fremgangsmåde ved ejer aflønning, afskrivninger og renteomkostninger. Hvis virksomhedens

drift er nogenlunde uændret i forhold til senest opgjorte regnskab, er det dog muligt at anvende samme fordelingsnøgle som i regnskabet.

AFSLUTNING

Opgørelse af fremstillingsprisen pr måned og kontering af posteringer med produktionsgrensnumre er kun et eksempel på, hvordan man kan sikre et validt beslutningsgrundlag. Det er ikke sikkert, at det er hverken nødvendigt eller tilstrækkeligt i alle tilfælde. Det kommer helt an på, hvilke oplysninger man ønsker at have.

Langt de vigtigste opgaver med at skabe validitet er først at beslutte, hvilke oplysninger man ønsker, hvor ofte man ønsker dem, og dernæst at foretage de nødvendige registreringer så tidligt i processen som muligt, f.eks. i forbindelse med konteringen som i eksemplet.